

Türk Ortopedi ve Travmatoloji Eğitim Konseyi (TOTEK)

Kurum Ziyaretleri ve Akreditasyon Programı Esasları

ve Akreditasyon Standartları

Sağlık sisteminde verilen eğitimin niteliği, hizmetin niteliğini belirleyen en önemli faktörlerden biridir. Tıpta uzmanlık eğitiminde niteliğin artırılmasına yönelik kullanılabilecek geri bildirim mekanizmalarından birisi, eğitim kurumlarının ziyaretidir.

Kurum ziyaretleri gönüllülük temelinde gerçekleştirilir. Bu ziyaretler ile kurumun eğitim alt yapısı ve programı değerlendirilerek, TOTEK tarafından belirlenmiş standart ölçütlerin karşılanıp karşılanmadığı belirlenir. Koşulları sağlayan kliniklerde verilen uzmanlık eğitimi akredite edilir ve nitelik güvencesi sağlanmış olur. Koşulları sağlayamayan klinikler için eğitim etkinliklerini iyileştiren öneriler yapılır ve akreditasyon değerlendirmeleri devam eder.

Akreditasyonun geçerlik süresi 5 yıldır.

Bu faaliyet, TTB-UDEK'in belirlediği kurum ziyaretleri ve akreditasyon programı esasları çerçevesinde gerçekleştirilir.

Türkiye'de ortopedi ve travmatoloji eğitimi veren kurumların ziyareti ve akreditasyonu sürecinin başlatılmasındaki amaç, ilgili kurumda verilen uzmanlık eğitiminin "**ulusal ortopedi ve travmatoloji çekirdek programı**"nda tanımlanan **bilgi, beceri ve tutum** eğitimine uygunluğunu değerlendirmektir. Bu ziyaretler ile araştırma görevlilerinin gerekli **iletişim becerilerine ve etik değerlere** sahip, muayene yöntemlerini **bilen**, ön tanı ve ayırıcı **tanıları düşünebilen**, ilgili tetkikleri isteyerek **kesin tanıyı koyabilen**, gerekli **konsültasyonları** isteyebilen, hastaların tedavisini **güncel bilgiyi takip ederek** yapan/yönlendiren, **cerrahi beceri** açısından **yetkin**, **komplikasyon** gelişen hastaları **takip ve tedavi** edebilen uzmanlar olarak yetişip yetişmediği değerlendirilir. İlgili kurumda uzmanlık eğitimini tamamlamış olan meslektaşlarımızın kendi **bilgi ve beceri sınırını** bilmesi, **kanıta dayalı tıp** uygulamalarına dayanan klinik karar verme yeterliliğine ulaşması ve **eleştirel değerlendirme** yapabilmesi beklenir.

Bir ortopedi ve travmatoloji kliniğinde yetkin uzmanlar yetiştirmek için gerekli görülen "olmaz ise olmaz" koşullar aşağıda sıralanmıştır. Bu koşullar The Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME)'nin ve European Union of Medical Specialists (UEMS)'in yayımladığı uzmanlık standartları klavuzları, TTB-UDEK'in yayımladığı "tıpta uzmanlık eğitimi ulusal standartları" kitapçığı ve Türkiye'deki 34 kurumdan gelen yazılı anket sonuçları ile 25 kurum ile yapılan telefon anketi sonuçları (toplam 91 kurumdan araştırma görevlisi olan 83 kurum var) analiz edilerek oluşturulmuştur. Bu koşullar her 5 yılda bir güncellenmeli ve uygun görülen değişiklikler yapılmalıdır.

Kurum ziyaretleri ve akreditasyon programı için belirlenen standartlar

- A. Klinikte eğitimi verilen uygulamalı alanlar
- B. Kliniğin eğitim/araştırma programı ve altyapısı
- C. Kliniğin insan kaynakları
- D. Kliniğin hizmet alt yapısı
- E. Hastanenin hizmet alt yapısı
- F. Kurum ziyareti sırasında yapılan araştırma görevlisi anketi/görüşmesi analizi

A. Klinikte eğitimi verilen uygulamalı alanlar

Araştırma görevlileri, aşağıda 7 başlık halinde sıralanan konularda yeterli çeşitlilik ve sayıda hasta takibi ve tedavisi yapmış olmalıdır.

- Travma,
- Eklem rekonstrüksiyonu/replasmanı,
- Spor yaralanmaları ve artroskopi,
- Pediatrik ortopedi,
- Omurga hastalıkları,
- El hastalıkları,
- Ortopedik onkoloji.

Bu 7 başlık ile ilgili eğitimin tamamı kurumun kendi çatısı altında yapılmıyor olabilir. Bu durumda araştırma görevlilerinin klinik eğitimlerinde eksik olan kısımları gerekli rotasyon ve eğitim kurslarını yaparak tamamladıkları belgelenmelidir.

Bu bölümde cerrahi uygulamalar için tanımlanan “**yeterli sayı**” kavramı karşısında bir rakamsal değer belirtilmemiştir. Kurum ziyareti sırasında yapılan araştırma görevlisi görüşmelerinde, temel cerrahi ve tıbbi becerilerin bireysel olarak rahatlıkla uygulanıp uygulanmadığı ve araştırma görevlisinin ilkeleri iyi düzeyde bilip bilmediği değerlendirilir.

Travma;

1. Çoklu travma ve/veya pelvis kırığı olan hastaların tedavi ilkelerini biliyor olmalıdır. Yeterli sayıda çoklu travma hastasının tedavisini yönlendirmiş olmalıdır.
2. Yeterli sayıda kalça kırığı ve uzun kemik kırığının (açık-kapalı) konservatif ve cerrahi tedavisini yapmış olmalıdır. Yağ embolisi ve enfeksiyon gibi komplikasyonların tedavi ilkelerini biliyor olmalıdır.
3. Yeterli sayıda eklem içi kırığın cerrahi tedavisini yapmış olmalıdır.
4. Yeterli sayıda kaynama gecikmesi/kaynamama/deformite ameliyatı yapmış olmalıdır.
5. Yeterli sayıda akut-kronik-tekrarlayan eklem çıkığı tedavisi yapmış olmalıdır.
6. Akut kompartman sendromu tanısı koymuş ve cerrahi tedavisini yapmış olmalıdır.

Eklem rekonstrüksiyonu/replasmanı:

1. Diz ve kalça ekleminin primer total protez replasmanı ameliyatlarının ilkelerini biliyor olmalı ve yeterli sayıda yapmış olmalıdır.
2. Diz ve kalça ekleminin protez revizyon cerrahisini biliyor/görmüş olmalıdır.

Spor yaralanmaları ve artroskopi:

1. Diz ekleminde yeterli sayıda menisküs, ön çapraz bağ ve kıkırdak hasarı ameliyatları yapmış olmalıdır.
2. Omuz ve ayak bileği eklemi ile ilgili ameliyatları yeterli sayıda görmüş olmalıdır.

Pediyatrik ortopedi:

1. Yeterli sayıda gelişimsel kalça çıkığı ve çarpık ayak hastasının cerrahi dışı ve cerrahi tedavi ilkelerini biliyor ve yapmış olmalıdır.
2. Yeterli sayıda pediyatrik yaş grubu travma hastasının konservatif ve cerrahi tedavilerini yapmış olmalıdır.

Omurga hastalıkları:

1. Omurganın travmatik hasarlarının konservatif ve cerrahi tedavi ilkelerini biliyor ve yapmış olmalıdır.
2. Omurga deformitelerinin konservatif ve cerrahi tedavilerini biliyor/görmüş olmalıdır.

El hastalıkları:

1. El ve el bileği hastalıklarının konservatif ve cerrahi tedavilerini (mikrocerrahi gerektiren işlemler hariç) yeterli sayıda ve çeşitlilikte yapmış olmalıdır.
2. Yeterli sayıda kemik, eklem ve tendon yaralanması tedavisi yapmış olmalı, sinir yaralanmasını tanıyabilmeli ve el rehabilitasyon ilkelerini bilmelidir.

Ortopedik onkoloji:

1. Kas-iskelet sistemi onkolojisi ile ilgili ilkeleri biliyor olmalıdır.
2. İyi huylu kemik tümörlerini tanıyabilmeli ve yeterli sayıda cerrahi girişim yapmış olmalıdır.
3. Kötü huylu kemik tümörleri ile ilgili biyopsi dahil bütün girişimleri ve ekstremitte koruyucu cerrahi teknikleri biliyor/görmüş olmalıdır.

B. Kliniğin eğitim/araştırma programı ve altyapısı:

- Araştırma görevlisi karnesinin düzgün olarak doldurulması sağlanmalı ve belli aralıklar ile kontrol edilmelidir.
- Araştırma görevlilerine eğitimleri sırasında uzmanlıklarını aldıklarında edinecekleri tıbbi, etik yetkiler ve bu yetkilerin sorumlulukları konusunda bilgilendirilme yapılmalıdır.
- Her eğitim yılı başında araştırma görevlisi/öğretim elemanı seminer programı yapılmalıdır.
- Eğitim salonu, sunum odası ve uygun sunum şartları olmalıdır.

- Haftada bir gün hastaların pre-op/post-op/morbidite (gerektiğine mortalite) toplantıları yapılmalıdır.
- Dergi, literatür saati, makale toplantıları yapılmalıdır.
- Her yıl TOTEK tarafından yapılan Uzmanlık Eğitimi Gelişim Sınavı'na katılım sağlanmalıdır; ya da klinik içinde her yıl düzenli olarak araştırma görevlisi değerlendirme sınavı yapılıyor olması gerekir.
- Deneysel araştırma veya biyomekanik laboratuvarına erişilebilir olmalıdır.

C. Kliniğin insan kaynakları

- Bir kliniğin akredite edilebilmesi en az 3 yıldır ilgili kurumda eğitimci konumunda çalışıyor olan, en az 3 öğretim elemanı olması gerekir.
- Yatak sayısı 35'e kadar olan kliniklerde öğretim elemanı / araştırma görevlisi oranı en az 1/2 olmalıdır. Yatak sayısı 35'den fazla olan kliniklerde bu oran en az 1/3 olmalıdır.
- Klinikten ihtisasını tamamlamış olan uzman sayısı en az 1 olmalıdır.

D. Kliniğin hizmet alt yapısı

- **Servis:** Ortopedi ve travmatoloji anabilim dalının kendisine ait bir yataklı servis olmalıdır. Servis içinde müdahale odası, araştırma görevlisi odası ve nöbet odası bulunmalıdır.
- **Poliklinik:** Araştırma görevlileri haftada en az bir gün öğretim elemanı gözetiminde yeterli sayıda ve çeşitlilikte hasta muayene etmeli ve tedavisini yönlendirmelidir.
- **Arşiv:** Kliniğin düzgün ve ulaşılabilir arşiv kayıtları olmalıdır.
- **Ameliyathane:**

Ameliyathanede bulunması gereken alet ve ekipmanlar:

- C kollu skopi cihazı,
- Kurşun gömlek/boyunluk/gözlük/eldiven,
- Havalı veya elektrikli delici/kesici motor,
- Artroskop

Yıllık cerrahi girişim sayısı alt sınırı:

Bir yıl içinde yapılan A, B ve C grubu ameliyatların sayısı araştırma görevlisi başına en az 100 adet olmalıdır.

E. Hastanenin hizmet alt yapısı:

- Cerrahi yoğun bakım ünitesi olmalıdır
- Acil servis olmalıdır
- Bilgisayarlı tomografi, erişilebilir olmalıdır.
- Manyetik rezonans, erişilebilir olmalıdır.

- Sintigrafi, erişilebilir olmalıdır.

F. Kurum ziyareti sırasında yapılan araştırma görevlisi anketi/görüşmesi analizi

Kurum ziyareti sırasında araştırma görevlilerine dağıtılan ankete (TOTEK-AGUH araştırma görevlisi anketi) verilen yanıtlar ve bire bir yapılan araştırma görevlisi görüşmeleri değerlendirilir.

1. Araştırma görevlilerinin aldıkları eğitim kalitesinin yeterli olduğunu düşünüyor olmaları gerekmektedir. Bu yorumu yapabilecek bilgi ve beceri düzeyine sahip olup olmadıkları da görüşmeler sırasında değerlendirilir.
2. Araştırma görevlilerinin klinikteki eğitimleri süresince, araştırma (klinik/temel) yapmak, bilimsel sunum ve yayın yapmak konusunda teşvik edilmeleri gerekmektedir.